

Raadsvoorstel

Onderwerp: vaststellen basistarieven hulp bij het huishouden

Agendanr. :
Reg.nr. : 3172393
B&W verg. : 27 augustus 2013
Commissie : MO
Cie_verg. : 25 september 2013
Raadsverg. : 8 oktober 2013

1) Status

Op grond van uw bevoegdheid kaders voor beleid op hoofdlijnen te stellen, bieden wij u ter vaststelling deze nota over vaststellen basistarieven hulp bij het huishouden aan. Door de inwerkingtreding van de Wet basistarieven hulp bij het huishouden zijn per 1 september 2012 de artikelen 21a en 21b aan de Wmo toegevoegd. Hierdoor is de gemeenteraad verplicht de basistarieven hulp bij het huishouden vast te stellen bij een nieuwe aanbesteding.

2) Samenvatting

Gemeenten ontvangen minder budget voor huishoudelijke hulp. In 2014 gaat het om € 89 miljoen minder en vanaf 2015 structureel 40 procent, € 600 miljoen minder. Deze rijksbezuinigingen leiden tot onrust bij klanten. Zij weten niet of zij in de toekomst nog hulp bij het huishouden krijgen en zo ja, of die hulp dan door dezelfde organisatie geleverd wordt. Thuiszorgorganisaties weten niet óf en hoeveel werk er voor hen overblijft. Zij zien zich genooddaakt om preventieve maatregelen te nemen in de vorm van collectief ontslag. Een recent voorbeeld dat maatschappelijke onrust voedt, is Sensire in de Achterhoek.

Naast het tijdig anticiperen op de rijksbezuinigingen, is het van belang om tijdig duidelijkheid te bieden over werkgelegenheid aan de te contracteren thuiszorgaanbieders. En tegen welk (redelijk) basistarief zij het werk moeten uitvoeren. Dankzij het bestuurlijk aanbesteden van hulp bij het huishouden, is de gemeente in staat om in goed overleg en samspraak resultaatgerichte en financieel verantwoorde afspraken te maken met de huidige thuiszorgaanbieders. Deze aanpak creëert rust bij de thuiszorgaanbieders die daardoor onnodige collectief ontslag kunnen voorkomen.

Het aan u voorgestelde vaste basistarief hulp bij het huishouden is getoetst aan de gemiddelde reële kostprijs van de onderscheidenlijke vormen van hulp bij het huishouden én de arbeidsvoorwaarden (CAO-VVT) die passen bij de vereiste vaardigheden die nodig zijn voor het leveren van Hulp bij het huishouden:

- In 2014 is het basistarief € 22,- per uur tegen een gemiddelde inzet van 2,5 uur per cliënt/per week en het toekennen van een toeslag van € 0,50 per uur in 2014 voor extra activiteiten en communicatie om de overgang naar de nieuwe werkwijze voor klanten soepel te laten verlopen.
- In 2015 en 2016 is het basistarief € 22,- per uur tegen een gemiddelde inzet van 2 uur per cliënt/per week.

In de afgelopen weken is meerdere keren consulterend overleg gevoerd met de huidige thuiszorgaanbieders Pantein-Vivent, IVT en T-zorg. De gesprekken zijn constructief en positief

verlopen en dat biedt een goede basis om met hen contracten aan te gaan voor hulp bij het huishouden voor 2014-2016.

Alle partijen geven aan dat de voorgestelde basistarieven voor hen verantwoord marktconform en reëel zijn om de beoogde dienstverlening en bijbehorende activiteiten uit te voeren. Zowel voor 2014 als wanneer het contract verlengd wordt voor 2015 en 2016. De thuiszorgorganisaties hebben aangegeven dat zij met deze maatregelen collectief ontslag kunnen voorkómen. Alleen thuiszorgaanbieder Pantein-Vivent meldt dat zij de inschaling van sommige medewerkers moet ombuigen van FWG (FunctieWaarderingGroep) 15 naar overwegend FWG 10.

Voor bestaande klanten verandert er niets. Zij houden hun huidige thuiszorgaanbieder. Nieuwe klanten mogen zelf één van de contractpartijen kiezen.

3) Voorstel

Bijgaand concept – raadsbesluit vaststellen waarin wordt gevraagd om te besluiten tot:

- vaststellen van een vast basistarief van € 22,- per uur voor hulp bij het huishouden in 2014 tegen een gemiddelde inzet van 2,5 uur per cliënt /per week.
- toekennen van een toeslag van € 0,50 per uur in 2014 voor extra activiteiten en communicatie om de overgang naar de nieuwe werkwijze voor klanten soepel te laten verlopen.
- vaststellen van een vast basistarief hulp bij het huishouden van € 22,- per uur in 2015-2016 tegen een gemiddelde inzet van 2 uur per cliënt/per week.

Steller : van Gaal

Tel. : (073) 615 53 25

E-mail : r.vangaal@s-hertogenbosch.nl

4) Aanleiding

In 2012 is de Wet basistarieven Hulp bij het huishouden (hierna Wet basistarieven) door de overheid vastgesteld. Deze wet geldt voor nieuwe aanbestedingen. Door de wet is de gemeente verplicht om basistarieven vast te stellen voor alle vormen van hulp bij het huishouden. Uw gemeenteraad moet deze basistarieven vaststellen. Delegatie of mandaat aan het college is mogelijk.

De huidige raamovereenkomsten voor Hulp bij het huishouden lopen op 31 december 2013 af. Daarom is de gemeente 's-Hertogenbosch gestart met de voorbereidingen van bestuurlijk aanbesteden voor contracten waarin hulp bij het huishouden geregeld is voor de jaren 2014-2016. Deze vorm van aanbesteden is erkend door de Europese commissie bij dienstverlening op het sociale domein. Dit omdat er in principe geen sprake is van grensoverschrijdend belang en dat gemeenten een grote vrijheid moeten krijgen bij het organiseren van de keuze van dienstenaanbieders, hetgeen inhoudt dat bij het inrichten van het opdrachtgeverschap binnen het sociale domein direct opdrachten met één of meerdere dienstverlener(s) aan zijn te gaan. De contracten hulp bij het huishouden gaan we aan met de huidige drie thuiszorgaanbieders in onze gemeente: Pantein-Vivent, T-Zorg en IVT.

Door de inwerkingtreding van de Wet basistarieven Hulp bij het huishouden zijn per 1 september 2012 de artikelen 21a en 21b aan de Wmo toegevoegd. Hierdoor is uw gemeenteraad vanaf 1 september 2012 verplicht de basistarieven voor Hulp bij het huishouden vast te stellen.

Op grond van artikel 21a Wmo is uw gemeenteraad bij de vaststelling van het basistarief gehouden uit te gaan van:

- a. reële kostprijzen van de onderscheidenlijke vormen van Hulp bij het huishouden; en
- b. de inzet van personeel door de aanbieder tegen arbeidsvoorwaarden die passen bij de vereiste vaardigheden benodigd voor het leveren van Hulp bij het huishouden.

De Wet basistarieven beoogt te voorkomen dat aanbieders vooral op prijs i.p.v. op kwaliteit moeten concurreren dan wel gecontracteerd worden en moet voorkomen dat gemeenten een minimumtarief lager dan de kostprijs contracteert.

In dit raadsvoorstel wordt aan u verantwoording en motivatie voorgedragen ter onderbouwing van het voorgestelde basistarief hulp bij het huishouden.

5) Inhoud

Wat willen we bereiken en hoe?

a. Contracteren Huishoudelijke hulp 2014-2016:

De huidige overeenkomsten voor hulp bij het huishouden eindigen per 31 december 2013, waardoor het noodzakelijk is om nieuwe overeenkomsten te sluiten. Aan het college is gemotiveerd voorgesteld de huidige actieve thuiszorgaanbieders te contracteren voor 2014 en optioneel voor de jaren 2015-2016. Dit geeft voldoende ruimte om de plannen uit het regeerakkoord, ook als deze later worden doorgevoerd dan nu gepland is, uit te voeren.

b. Vaststellen basistarief 2014 en 2015-2016:

Bereikt moet tevens worden dat de vast te stellen basistarieven zodanig zijn dat:

- het haalbaar moet zijn om huishoudelijke verzorging te blijven leveren van een goede kwaliteit die een vastgesteld resultaat en klanttevredenheid oplevert.
- het personeel van de thuiszorgaanbieder overeenkomstig de FWG-schaal uit de cao VVT, betaald kan worden, dat aansluit bij de gewenste vaardigheden.

Ons advies is een basis tarief vast te stellen van :

- € 22,- per uur in 2014 tegen een gemiddelde van 2,5 uur per cliënt/per week.
- € 22,- per uur in 2015-2016 tegen een gemiddelde van 2 uur per cliënt/per week.

Voor extra activiteiten en communicatie door de thuiszorgaanbieder met cliënten is het advies tot toekennen van een toeslag van € 0,50 per uur in 2014 om de overgang naar de nieuwe werkwijze voor klanten soepel te laten verlopen.

c. Wijze en resultaat contracteren Huishoudelijke hulp 2014-2016:

Door het inkoopproces uit te voeren conform de wettelijk toegestane methodiek van bestuurlijk aanbesteden kan naast marktconsultaties, worden onderhandeld met de geselecteerde thuiszorgaanbieders om te komen tot een best passende en financieel verantwoorde uitvoering van de dienstverlening.

Het contracteren van de huidige actieve thuiszorgaanbieders tegen een gezond basistarief resulteert met name in het navolgende:

- a. kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening Hulp bij het huishouden is geborgd en onrust bij cliënten wordt geminimaliseerd;
- b. thuiszorgaanbieders kunnen tijdig anticiperen op personele mutaties en onnodig collectief ontslag kan worden voorkómen.
- c. zekerheid van een gezond basistarief aan de thuiszorgaanbieders wordt geboden, waardoor de cao thuiszorg (VVT) gevolgd kan worden en collectief ontslag kan worden voorkómen;
- d. het handhaven van de vertrouwde thuiszorgaanbieder dienstverlening creëert rust klanten.

Verantwoording/motivatie voorgesteld basistarief

In de Wet Basistarieven is niet gedefinieerd wat onder 'reële kostprijs' wordt verstaan. Men kan primair kijken naar de feitelijke prijzen op de (lokale) markt. Of men maakt een berekening op basis van de belangrijkste kostencomponenten. Voor het bepalen van het basistarief dat wij aan u voorleggen, zijn wij uitgegaan van een kostprijs waarbinnen alle kostencomponenten zijn opgenomen die minimaal noodzakelijk zijn voor het vaststellen van een basistarief gebaseerd op de CAO voor Verpleeg- en Verzorgingshuizen en Thuiszorg per 1-6-2012, geldend vanaf 1 januari 2013.

We hebben ons voorstel gebaseerd op de uitkomsten van een gedetailleerd onderzoek van Bureau Berenschot. Dit bureau deed in augustus 2012 voor de gemeente Den Haag een onderzoek naar de FWG gerelateerde tarifiering HH1 (FWG 10) en HH2 (FWG15). Het tarief daarvoor bedroeg respectievelijk € 20,18 en € 22,98. De verhouding tussen de benodigde inzet van FWG 10 en FWG 15 verhoudt zich tot ten minste 70:30.

Het aan u voorgestelde tarief betreft een gemiddeld gewogen (70/30) tarief voor uitvoering van de eenvoudige Hulp bij het huishouden (FWG 10) en de meer uitgebreide (verzorgende) hulp (FWG 15).

In de verhouding 70:30 zou gemiddeld gewogen het tarief € 21,02 (2012) bedragen. Inclusief ruimte voor eventuele indexeringen wordt dit afgerond naar € 22,-.

Uit gesprekken met de huidige thuiszorgaanbieders blijkt dat zij een tarief van € 22,- als een gemiddeld acceptabel en gezond basistarief kenmerken. De thuiszorgaanbieders hebben ingestemd met dit tarief. Pantein-Vivent, IVT en T-Zorg geven ook aan dat zij met deze maatregelen collectief ontslag kunnen voorkómen.

Pantein-Vivent geeft als enige partij aan dat zij de inschaling van sommige medewerkers moet ombuigen van FWG 15 naar overwegend FWG 10. De medewerkers van Pantein-Vivent verdienen relatief veel voor de uitvoering van voornamelijk eenvoudige hulp bij het huishouden. De overige thuiszorgaanbieders voorzien geen personele consequenties.

Het college is met de thuiszorgaanbieders van mening dat € 22,- een reëel gemiddeld en gezond basistarief is. Het tarief wordt in 2014 aangevuld met een toeslag van € 0,50 voor extra activiteiten en communicatie om de overgang naar de nieuwe werkwijze bij klanten soepel te laten verlopen en verzoekt de Raad de tarieven te bekrachtigen.

Nieuwe werkwijze hulp bij het huishouden: motivatie voorgestelde toeslag 2014

Het zorgakkoord Hulp bij het huishouden vraagt erom nieuwe wegen te verkennen. Dat is inmiddels gebeurd met een pilot onder 88 nieuwe en bestaande klanten van twee huidige zorgaanbieders. Deze pilot is succesvol verlopen. Het doel van de pilot was nagaan of de inzet van gemiddeld 2,5 uur per week per klant tot het resultaat zou leiden van een 'schoon en leefbaar huis', waarbij de kwaliteit van dienstverlening gewaarborgd bleef.

Het blijkt dat in een aantal gevallen volstaan kon worden met minder uren voor het resultaat 'schoon en leefbaar huis'.

De gemeente 's-Hertogenbosch vindt het belangrijk dat zorgaanbieders de ondersteuning afstemmen op iemands persoonlijke situatie. Daarom schrijft de gemeente niet langer voor hoe vaak en hoe lang bepaalde werkzaamheden in een huishouden moeten worden gedaan. Het kan namelijk zijn dat 'een schoon en leefbaar huis' voor iemand betekent dat de ramen één keer in de drie maanden worden gezeemd. Is een klant aan bed gekluisterd? Dan is het wellicht fijn als de ramen elke week gezeemd worden.

Voorbeeld:

Op dit moment is een klant gewend een bepaald aantal uren hulp te krijgen. Soms worden die uren volgemaakt met schoonmaakwerkzaamheden die eigenlijk (nog) niet nodig zijn. En vaak wordt in die tijd ook koffie gedronken of even de hond uitgelaten. Dat zijn activiteiten die niet primair leiden tot het beoogde resultaat: een 'schoon en leefbaar huis'. De zorgaanbieder kan samen met de klant zoeken naar een vrijwilliger om koffie te drinken en de hond uit te laten. De beleving van klanten over een 'schoon en leefbaar huis' varieert. Het lappen van de ramen gebeurt nu bijvoorbeeld elke week, terwijl in de beleving van de klant dit wel om de week had kunnen gebeuren voor het bereiken van de norm 'schoon'. Stemt de thuiszorgaanbieder nu af met wat de klant verstaat onder 'schoon en leefbaar huis'? Dan kan de aanbieder resultaatgericht het aantal uren dienstverlening vaststellen om het resultaat te bereiken. Uit de praktijk blijkt dat klanten op deze manier vaak met minder uren toe kunnen.

Uit de evaluatie van de pilot op 16 april 2013 bleek dat
- de kwaliteit van de dienstverlening gewaarborgd bleef;

- de klanttevredenheid hoog was met een cijfer 8 bij een response van 67 procent;
- het in goed overleg vaststellen van de daadwerkelijk benodigde uren voor de dienstverlening die leidt tot een 'schoon huis' een goed werkbaar uitgangspunt is.

Conclusie: de pilot kan in 2014 worden omgezet naar de praktijk. Voorwaarden voor het slagen van deze nieuwe werkwijze is

- dat de gemeente de toegang bepaalt;
- dat de thuiszorgaanbieder met de klant het aantal in te zetten uren afspreekt;
- goede communicatie en voorlichting aan klanten..

De tijd die een thuiszorgaanbieder nodig heeft om met elke cliënt de nieuwe werkwijze te bespreken is een calculatie en gerelateerd aan het aantal cliënten. De huidige thuiszorgaanbieders kenmerken een toeslag van € 0,50 in 2014 als *voldoende* en stemmen in met deze toeslag. Op grond waarvan de Raad verzocht wordt deze toeslag te bekrachtigen.

Verantwoording/motivatie voorgestelde uren

Wanneer de thuiszorgaanbieder resultaatgericht het aantal uren dienstverlening kan vaststellen om het resultaat te bereiken, blijkt dat cliënten op deze manier vaak met minder uren toe kunnen, zonder dat dit van invloed is op de kwaliteit van de dienstverlening en het resultaat.

Uit de evaluatie van de pilot op 16 april 2013 is gebleken dat bij beschikking van 2,5 uur per cliënt er daadwerkelijk slechts gemiddeld 2,0-2,3 uren benodigd waren.

Het tarief wat een thuiszorgaanbieder krijgt is in 2014 een vast bedrag van € 22,- x 2,5 uur per week/per cliënt. Dat betekent dus niet dat er 2,5 uren daadwerkelijk geleverd moet worden. Dat kan meer of minder zijn. Het resultaat en klanttevredenheid telt. Indien bij cliënten meer dan 2,0 of 2,5 uren benodigd is om het resultaat te verkrijgen waarop is geïndiceerd, dan wordt dit uiteraard ook geleverd.

Het gaat immers om het resultaat wat gehaald wordt, hetgeen gedurende de duur van de overeenkomst wordt getoetst.

Dit alles maakt dat de kwaliteit van de dienstverlening is geborgd.

6) Financiële paragraaf

Voor het jaar 2014 moet een nieuw contract met de thuiszorgaanbieders hulp bij het huishouden worden afgesloten.

Hierbij moet rekening worden gehouden met de in de mei-circulaire 2013 verwerkte landelijke korting van € 89 mln (circa € 700.000 voor 's-Hertogenbosch). Met een tarief van € 22,50 per uur (inclusief toeslag van € 0,50 voor extra activiteiten tot communicatie van overgang naar de nieuwe werkwijze in 2014) tegen een gemiddelde van 2,5 uur per cliënt, verwachten we dat financiële dekking in 2014 geen problemen geeft.

Vanaf 2015 is een structurele korting op het rijksbudget hulp bij het huishouden van toepassing van 40%. De compensatieplicht voor de gemeente met betrekking tot hulp bij het huishouden beperkt zich dan tot klanten met een laag inkomen. Op dit moment is dat zo'n 60% van het klantenbestand.

Rijksmaatregelen (verplicht thuis blijven wonen ipv opname verzorgingshuis) zullen naar verwachting een stijging geven van dit klantenbestand.

Door met de thuiszorgaanbieders een vast tarief van € 22,- af te spreken tegen een gemiddelde indicatie van 2 uur per klant kunnen we naar verwachting de kosten dekken met behoud van adequate dienstverlening.

De PGB-uitgaven stellen we hierbij dan nagenoeg ongewijzigd op € 2 mln en de eigen bijdrage op € 0 (minima betalen geen eigen bijdrage).

7) Communicatie/vervolgprocedure:

Klanten met thuiszorgaanbieders tijdig informeren over de nieuwe werkwijze hulp bij het huishouden.

Burgemeester en wethouders van 's-Hertogenbosch,
De secretaris, De burgemeester,

mr. drs. I.A.M. Woestenberg mr. dr. A.G.J.M. Rombouts

Bijlagen:

Ter inzage:

Rapport Berenschot basistarieven hulp bij het huishouden

De gemeenteraad van 's-Hertogenbosch in zijn openbare vergadering van 8 oktober 2013;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. ,
regnr.3172393;

gelet op de Gemeentewet;

Besluit

- vaststelling van een vast basistarief van € 22,- per uur voor hulp bij het huishouden in 2014 tegen een gemiddelde inzet van 2,5 uur per cliënt /per week.
- toekenning van een toeslag van € 0,50 per uur in 2014 voor extra activiteiten en communicatie om de overgang naar de nieuwe werkwijze voor klanten soepel te laten verlopen.
- vaststelling van een vast basistarief hulp bij het huishouden van € 22,- per uur in 2015-2016 tegen een gemiddelde inzet van 2 uur per cliënt/per week.

's-Hertogenbosch,
De gemeenteraad voornoemd,
De griffier,

De voorzitter,

drs. A. van der Jagt

mr. dr. A.G.J.M. Rombouts